

ایران حداکثر با ۵ تیم در المپیک دانشجویان جهان حاضر خواهد شد

فرصت سوزی با اعزام اقتصادی!

زهرا رمضانی
رئیس‌تکلیف گروه دانشگاه

قرعه میزبانی از ورزش‌های دانشگاهی امسال به نام شهرابن هور آلمان درآمد و رسماً با پایان مسابقات تابستانی چنگدو در چین در مرداد سال گذشته، پرچم بازی‌های امسال به دست وزارت

رقابت‌های دانشگاهی با قدمتی ۶۶ساله

اولین بار سال ۱۹۵۹ بود که در رقابت‌های دو سالانه یونیورسیاد در دوبخش ورزش‌های تابستانی و زمستانی در شهر شوروی سابق برگزار شد تا از این طریق تلاش شود ورزش دانشگاهی و رقابت بین دانشجویان ورزشکار به عرصه بین‌المللی کشیده شود.

اتفاقی که حالا ۶۶ سال از آن می‌گذرد و قطعاً بخشی از ورزشکاران دنیا از دل همین رقابت‌ها مسیر حرفه‌ای شدن خود را پیدا کرده‌اند، به عبارت دیگر اهمیت مسابقات یونیورسیاد را هم باید همین دانست که بستر را برای رقابت دانشجویان در سطح بین‌المللی فراهم می‌کند؛ رقابتی که فارغ از کسب مدال یا شکست در مقابل حریفان، مهم‌ترین آورده آن را می‌توان امکان شناسایی استعدادهای ورزشی در رشته‌های مختلف از دل جامعه دانشجویی دانست، و ورزشکارانی که حضورشان در یونیورسیاد می‌تواند دلیلی برای تداوم مسیر حرفه‌ای‌شان در ورزش مورد علاقه‌شان باشد و قطعاً این فرصت برای دانشجویان و مسئولان ورزش‌های دانشگاهی کشور هم از اهمیت بالایی برخوردار است.

رقابت‌هایی که اولین بار ایران در سال ۱۹۷۳ در بخش تابستانی آن و در سال ۲۰۱۱ در بخش زمستانی این رقابت‌ها شرکت کرد تا از این طریق مسیر حضور دانشجویان ورزشکاران ایرانی در رشته‌های مختلف این مسابقات فراهم شود. آنچه در این میان از اهمیت بالایی برخوردار است اینکه مسئولان ورزش در عرصه دانشگاهی کشور بتوانند از این فرصت برای تقویت رشته‌های مختلف ورزشی در دانشگاه‌های کشور بهره بگیرند؛ چراکه در این صورت، یونیورسیاد می‌تواند نقش مکمل انگیزه‌ای را برای تغییر نگاه دانشجویان به عرصه ورزش داشته باشد.

۲۰۲۳؛ سال خوش اقبالی رشته‌های ورزشی دانشگاهی

آنچه با نگاهی به عملکرد ایران در ۱۲ دوره حضور تیم‌های ورزشی دانشجویی

امور خارجه آلمان رسید؛ اتفاقی که عملاً بستر را برای میزبانی ژرمن‌ها در بازه زمانی ۲۵ تیر تا ۵ مرداد در قالب سسی ودومین دوره یونیورسیاد فراهم کرد. دوره‌ای که قرار است در آن بیش از ۱۰ هزار دانشجوی ورزشکار از ۱۵۰ کشور جهان حضور داشته باشند تا از این طریق دانشجویانی که توانستند از مراحل مختلف مسابقات کشوری خود عبور کنند، در رقابتی فراملی شرکت کرده و بتوانند

در رقابت‌های یونیورسیاد به چشم می‌خورد، این است که ایران هیچ‌گاه نتوانسته در تمام رشته‌های ورزشی آن حضور داشته باشد.

با وجود اینکه حاصل شرکت ایران ادوار مختلف این رقابت بین‌المللی، کسب ۴۰ مدال طلا در رشته‌های مختلف بوده که شاید در نگاه اول، رقم قابل‌توجهی هم باشد، اما بررسی تعداد شرکت‌کنندگان و رشته‌هایی که تیم‌های ایرانی در آن به رقابت پرداخته‌اند، نشان می‌دهد در تمام این سال‌ها نتوانسته‌ایم آن‌طور که باید از ظرفیت این مسابقات به‌درستی استفاده کنیم. البته شاید در این میان برخی متخصصان ورزش دانشگاهی معتقد باشند وقتی در تعدادی از رشته‌های ورزش دانشگاهی نتوانسته‌ایم آن‌طور که باید به موفقیت برسیم، قطعاً حضورمان در عرصه بین‌المللی هم نمی‌تواند دستاوردی را برای کشور به همراه داشته باشد. دیدگاهی که هرچند نمی‌توان آن را نادیده گرفت، اما این مسئله هم باید مدنظر قرار بگیرد که تا وقتی بستر برای حضور دانشجویان ورزشکار در عرصه بین‌المللی فراهم نشود، نمی‌توان هم انتظار تغییر چندان در آن رشته‌ها را داشت. به عبارت دقیق‌تر ضعف در برخی رشته‌های دانشگاهی کشور بهانه خوبی برای عدم حضور در آن رشته‌ها نیست؛ از این رو لازم است تا درکنار تقویت این رشته‌ها، به‌تدریج شرایط برای افزایش رشته‌هایی که ایران امکان رقابت در آن‌ها را خواهد داشت هم فراهم شود؛ چراکه نفس حضور بین‌المللی دانشجویانی که ورزش را به شکل ویژه‌تری دنبال می‌کنند، خود می‌تواند بسترساز بسیاری از اتفاقات مثبت در این عرصه باشد.

بالین‌حال نگاهی به آمارهای مربوط به تعداد شرکت‌کنندگان و رشته‌ها و همچنین رتبه ایران در ادوار مختلف یونیورسیاد نشان می‌دهد بهترین سال برای رشته‌های ورزشی دانشگاهی سال ۲۰۲۳ بوده که در آن کاروان ۸۸ نفره ایران در ۱۱ رشته حضور داشتند اما به‌صورت کلی از دوره بیست‌وسوم به بعد هیچ‌گاه میانگین رشته‌ها از هفت رشته فراتر نرفته است، موضوعی که نشان می‌دهد قطعاً بخش قابل‌توجهی از رشته‌هایی که دانشجویان در آن‌ها به فعالیت نسبتاً حرفه‌ای می‌پردازند، حتی شانس می‌های دیده شدن نداشته‌اند.

ضرورت اهمیت پرداخت به ورزش در نظام آموزش عالی و ترغیب دانشجویان به مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و حتی انجام ورزش حرفه‌ای دارند، اما با نگاهی به تعداد رشته‌های ورزشی که ایران در تمام این سال‌ها برای اعزام دانشجویان ورزشکار تعیین کرده، نشان می‌دهد عملاً مسئولان نتوانسته‌اند از این ظرفیت به‌درستی استفاده کنند. آن هم درحالی‌که قطعاً معرفی درست و همچنین برگزاری مسابقات در رشته‌های مختلف یونیورسیاد می‌تواند فرهنگ ورزش قهرمانی را در بین قشر دانشجویی تقویت کند؛ قشری که هرچند ورزش به‌عنوان دغدغه دومشان درکنار تحصیل به حساب می‌آید، اما نمی‌توان این مسئله را هم نادیده گرفت که حضور در یونیورسیاد می‌تواند تجربه جدی برای دانشجویان در عرصه جهانی به شمار رفته و تلاش برای همین حضور می‌تواند نگاه و حتی فعالیت‌های ورزشی آن‌ها را هم تحت‌تأثیر قرار دهد. اتفاقی که البته می‌تولد تا مسئولان ورزش دانشگاهی کشور، نگاه عادلانه‌نسبت رشته‌های ورزشی دانشجویان ورزشکار برای حضور در این رقابت‌ها داشته باشند. به عبارت دقیق‌تر اگر قرار باشد هرسال تعداد اندکی از دانشجویان

RHINE-RUHR
2025

آن هم بسته به رشته ورزشی‌شان، شانس حضور در مسابقات انتخابی برای اعزام به یونیورسیاد را داشته باشد، تنها دستاورد آن را می‌توان بسته شدن نگاه دانشجویان به عرصه ورزش و حتی میل به فعالیت در برخی رشته‌های خاص ورزشی دانست. اتفاقی که در کنار نادیده گرفتن استعدادهای ورزشی دانشجویان، می‌تواند تا حدی باعث قهر دانشجویان با رشته‌های ورزشی شود که اقبال زیادی به آن‌ها از سوی مسئولان وجود ندارد.

یونیورسیاد؛ کلید تقویت ورزش دانشگاهی

از آنجاکه امسال قرار است رقابت‌های یونیورسیاد در ۱۸ رشته ورزشی دانشگاهی برگزار شود، انتظار می‌رفت تا حداقل متولیان امر تلاش کنند دانشجویان ورزشکار ایرانی را برای رقابت در نیمی از رشته‌ها آماده کنند اما در عمل متولیان تصمیم گرفته‌اند حتی ۱۱ رشته‌ای را که در دوره سی‌ویکم دانشجویان ایرانی امکان رقابت در آن‌ها را داشته‌اند هم به کمتر از نصف کاهش دهند که قطعاً این مسئله می‌تواند برای دانشجویان علاقه‌مند به ورزش

در دنیا به حساب بیاید؛ اما آنچه در این میان اهمیت دارد این است که متولیان ورزش دانشگاهی ایران تا چه اندازه توانسته‌اند از این ظرفیت در راستای رشد و پرورش استعدادهای دانشجویی بهره بگیرند. مسئله‌ای که با نگاهی به آمار موجود به نظر می‌رسد، هنوز راه زیادی تا استفاده درست از این پتانسیل پیش روی مسئولان و دانشجویان قرار دارد.

عملکرد کاروان ایران در ادوار یونیورسیاد						
دوره	سال	کشور میزبان	تعداد مدال‌ها	جایگاه ایران در رقابت‌ها	تعداد دانشجویان اعزامی	تعداد رشته‌ها
۲۰	۱۹۷۳	شوروی سابق	۴ نقره	۱۸	-	-
۲۱	۱۹۷۷	سوئد	یک برنز	۲۲	-	-
۲۲	۲۰۰۳	کره جنوبی	۲ نقره و ۲ برنز	۳۲	-	-
۲۳	۲۰۰۵	ترکیه	۲ طلا، ۶ نقره و ۴ برنز	۱۹	-	۷
۲۴	۲۰۰۷	تایلند	۴ طلا، یک نقره و ۴ برنز	۱۳	-	۷
۲۵	۲۰۰۹	صربستان	۵ طلا، ۲ نقره و یک برنز	۱۱	۸۸	۶
۲۶	۲۰۱۱	چین	یک طلا، ۴ نقره و ۳ برنز	۳۳	۷۹	۹
۲۷	۲۰۱۳	روسیه	یک طلا، ۵ نقره و ۳ برنز	۳۲	۲۲	۳
۲۸	۲۰۱۵	کره جنوبی	۷ طلا، ۲ نقره و ۶ برنز	۹	۸۴	۸
۲۹	۲۰۱۷	چین	۸ طلا، ۴ نقره و ۱۱ برنز	۱۰	۶۲	۸
۳۰	۲۰۱۹	ایتالیا	۷ طلا، ۳ نقره و ۷ برنز	۹	۴۱	۴
۳۱	۲۰۲۳	چین	۵ طلا، ۶ نقره و ۱۲ برنز	۱۱	۸۸	۱۱

به معنی خاموش شدن چراغ‌های ورزش دانشگاهی به شمار برود. موضوع غیرقابل‌کتمان این است که توسعه ورزش دانشگاهی در کشور آن هم از مسیر رقابت‌های بین‌المللی، نه تنها نتایج بهتری را متوجه این عرصه خواهد کرد، بلکه شرایط را برای شناسایی استعدادهای واقعی ورزش در رشته‌های مختلف فراهم خواهد کرد. استعدادهایی که در صورت شناسایی و پرورش درست، می‌توانند در آینده نام ایران را در دنیا پرآوازه کنند اما در این میان کم‌توجهی مسئولان که شاید یکی از دلایل آن را بتوان مسائل ارزی و شرایط اقتصادی کشور دانست، باعث شده تا عملاً بخش قابل‌توجهی از رشته‌های ورزش دانشگاهی در تمام ۱۲ دوره حضور ایران در این رقابت‌ها، هیچ‌شانسی برای قرارگیری در مقابل تیم‌های دانشگاهی دیگر کشورها نداشته باشند؛ موضوعی که حتماً می‌تواند تأثیر قابل‌توجهی را در کم‌فروغ شدن بخش قابل‌توجهی از رشته‌های ورزشی در دانشگاه‌ها داشته باشد. از این رو می‌تولد مسئولان در اولین گام حداقل امکان حضور ورزشکاران در پنج رشته را برای سسی‌ودومین دوره از رقابت‌های یونیورسیاد آماده کرده و در گام بعدی از حالا به فکر افزایش رشته‌هایی که امکان اعزام دانشجویان در آن‌ها برای یونیورسیاد ۲۰۲۷ باشند؛ البته اگر آینده‌نگری درخصوص رئیس بعدی فدراسیون ورزش‌های دانشگاهی اولویت بالاتری نسبت به این موضوع پیدا نکند. اتفاقی که قطعاً نمی‌تواند یک‌شبه رقم بخورد و باید از همین حالا برنامه‌ریزی‌های دقیقی برای ایجاد تغییرات اساسی در آن صورت بگیرد.

مدیرکل سابق تربیت‌بدنی سازمان امور دانشجویان در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

هدف اصلی یونیورسیاد رونق بخشی به ورزش دانشگاهی است

ابراهیم علی‌دومست، مدیرکل سابق تربیت‌بدنی سازمان امور دانشجویان و نایب‌رئیس سابق فدراسیون ملی ورزش دانشگاهی با بیان اینکه در زمان مسئولیت تلاش کردیم تا به ورزش دانشگاهی بها دهیم، گفت: «خروجی مسابقاتی که تحت عنوان المپیاد، قهرمانی کشور و یا به اسم دیگری در ۳ بخش دانشگاه آزاد، وزارت علوم و وزارت بهداشت برگزار می‌کردیم را به مسابقات خارجی بدون چشمداشت به مدال و نتیجه اعزام می‌کردیم؛ چراکه اعتقادمان آن بود اگر این اتفاق ناهید می‌شود، خود به خود ورزش دانشگاهی رونق می‌گیرد و آن وقت می‌توانیم امیدواریم باشیم از دل ورزش دانشگاهی چهره‌های ملی و قهرمانان کشوری بروز و ظهور پیدا کنند.» وی ادامه داد: «تلاش کردیم تا نگاه‌ها را به ورزش دانشگاهی تغییر دهیم، البته این کار را به جز یونیورسیاد که تغییر دیدگاه نسبت به آن سخت بود، دنبال کردیم. درحقیقت برخی معتقد بودند این مسابقه نقش و یت‌رین را دارد و جایگاه ایران در آن مهم است. با این حال در دیگر اعزام‌های خارجی تلاش کردیم تا ملی‌پوشان و اسامی مطرح را اعزام نکرده و به جای آن‌ها روی چهره‌های کمتر شناخته شده، متمرکز شدیم که بازخوردهای خوبی هم گرفتیم.»

مدیرکل سابق تربیت‌بدنی سازمان امور دانشجویان افزود: «در جلسات یا گفت‌وگوهایی که بعضاً درباره یونیورسیاد امسال داشتیم، بحث بر سر این بود که ما منابع زیادی نداریم و بهتر است بهینه هزینه کنیم. یعنی در این هزینه‌کرد، نباید تمرکز روی رشته‌هایی باشد که می‌دانیم شانس زیادی برای قهرمانی در آن نداریم. از طرف دیگر در یونیورسیاد

نه تنها رشته‌هایی مانند کشتی و وزنه‌برداری وجود ندارد، بلکه رشته‌هایی مانند ووشو و تیراندازی هم که ما کم‌وبیش مدال داشتیم، در این دوره حضور ندارند.»

علی‌دوست در توضیح بیشتر این مسئله گفت: «قطعاً در این وضعیت اگر بخواهیم کیفی نگاه کنیم باید تنها تیم تک‌اندو را اعزام کنیم؛ چراکه در دیگر رشته‌ها ما فقط نگاه چهره‌ها یا نفراتی را داریم که شاید شانس کسب مدال را داشته باشند. البته تا جایی که می‌دانم برای اعزام چنین نفراتی برنامه‌ریزی شده است. موضوع دیگر آنکه در ژیمناستیک هم همین وضعیت است، اما دوستان فدراسیون ورزش دانشگاهی می‌گویند که خود فدراسیون ژیمناستیک روی مدال آقای الفتی نظر مثبتی ندارد. با این حال معتقدم وقتی چنین فردی توانسته به فینال المپیک برسد حتی اگر شانس مدال هم نداشته باشد، قطعاً خود این حضور تجربه خوبی برایش در رویدادهای آتی خواهد بود.»

چرا تعداد رشته‌های ایران در یونیورسیاد کاهش داشت؟

نایب‌رئیس سابق فدراسیون ملی ورزش دانشگاهی درباره کاهش تعداد رشته‌ها از ۱۱ به ۳ و یا حتی در بهترین حالت به ۵ رشته گفت: «بخشی از این مسئله اجبار بوده است؛ چراکه در این دوره رشته‌هایی مانند ووشو و تیراندازی در سطح یونیورسیاد حذف شده‌اند. از طرف دیگر در دوره قبل ما تنیس روی میز و شمشیربازی را صرفاً با نگاهی حمایتی اعزام کردیم و بیشتر این نگاه هم برای حمایت از ورزشکاران دختر بود.

همچنین ژیمناستیک را هم داشتیم که آن هم با نگاه حمایتی دست به اعزام زدیم. درباره اعزام در رشته جودو هم باید بگویم چون آن برهه این رشته تازه از تعلیق خارج شده بود قطعاً هیچ انتظاری نداشتیم و البته در هر چهار رشته بیشتر هزینه‌ها را از خود فدراسیون‌های مربوطه گرفتیم.» مدیرکل سابق تربیت‌بدنی سازمان امور دانشجویان با بیان اینکه در رشته قایقرانی هیچ‌گاه نگاه کمی وجود نداشته است، گفت: «همیشه رئیس فدراسیون به دنبال مباحث کیفی بود و عنوان می‌شد تنها فردی که شانس مدال داشته باشد را معرفی می‌کنیم و در روز آخر هم فقط یک نفر معرفی‌شده که نزدیک طلا بود و نهایت نقره گرفت اما فدراسیون تیر و کمان نگاه کمی دارد و یکی از شلوغ‌ترین رشته‌های کاروان ما هم مربوط به همین رشته بود و این دوره هم بعدی می‌دانم آورده‌ای داشته باشد و اگر اعزام هم داریم بیشتر بر اساس روابط است و اگر نگاه کیفی است، باید این اولویت‌ها و حذف‌ها شامل رشته تیر و کمان هم می‌شد.»

یونیورسیاد باید باعث تقویت ورزش دانشگاهی شود

وی خاطر نشان کرد: «نگاه و اعتقاد بنده و امثال بنده این است که یونیورسیاد باید باعث تقویت ورزش دانشگاهی شود. نگاه کنید آمریکا هم در یونیورسیاد سال گذشته تا روزهای آخر هیچ مدال طلائی نداشت با اینکه کاروان شلوغی داشت؛ یعنی بحث اصلی یونیورسیاد هم همین است که ورزش دانشگاهی را رونق دهیم و قطعاً اینگونه اعزام‌ها می‌تواند باعث ایجاد انگیزه در بین دانشجویان ورزشکار شود.»